

ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ (Μάρτιος 2009)

Συγγραφέας: ΣΠΥΡΟΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ

Η περιβαλλοντική πρόκληση που αντιμετωπίζει ο κόσμος σήμερα είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ανάγκη για προστασία του περιβάλλοντος και σύγχρονο σχεδιασμό για ένα διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης, παραγωγής, κατανάλωσης, και διαχείρισης του περιβάλλοντος. Ένα μοντέλο που δεν θεωρεί τους φυσικούς πόρους πηγή προς εκμετάλλευση και το περιβάλλον δοχείο απόρριψης όσων δε χρειαζόμαστε. Είναι ανάγκη για μια νέα αντιμετώπιση, μέσα από αυτό που ονομάζουμε Πράσινη Ανάπτυξη.

Σήμερα, η πράσινη ανάπτυξη αναγνωρίζεται σε παγκόσμιο επίπεδο ως η βασική προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα του εγχειρήματος, είναι το εφελτήριο για μια νέα πράσινη επιχειρηματικότητα. Μπροστά στην απειλή της οικολογικής κατάρρευσης του πλανήτη από τις ρυπογόνες δραστηριότητες του ανθρώπου και το φαινόμενο του θερμοκηπίου σύμμαχος για την πράσινη ανάπτυξη και επιχειρηματικότητα είναι η νέα υψηλή τεχνολογία που εισδύει σε όλους τους τομείς της ενέργειας, παραγωγής και των υπηρεσιών, με αιχμή το περιβάλλον.

Μια μεγάλη και πιεστική πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει η χώρα μας με καθυστέρηση και πολλά προβλήματα είναι η διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Είναι ένα ζήτημα με έντονες κοινωνικές, οικονομικές και ενεργειακές επιπτώσεις, πέρα από τις περιβαλλοντικές. Δυστυχώς, η παρούσα κυβέρνηση άφησε να χαθεί πολύτιμος στο ζήτημα της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, το οποίο διαχειρίστηκε ως βαρίδι και φοβούμενη το πολιτικό κόστος.

Για την Αττική τα χρονικά περιθώρια είναι πολύ στενά. Η Περιφέρεια Αττικής, ως ο μεγαλύτερος παραγωγός απορριμμάτων, αντιμετωπίζει και το μεγαλύτερο πρόβλημα. Ο Περιφερειακός Σχεδιασμός, τον οποίο επεξεργάστηκε και θεσμοθέτησε το ΠΑΣΟΚ, αποτελούσε απάντηση στο ερώτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων για τη δεδομένη χρονική στιγμή. Δημιουργούσε τότε τις απαραίτητες δομές και

υποδομές. Η απροθυμία της κυβέρνησης να τον εφαρμόσει, οδήγησε την Αττική σε άθλια κατάσταση με τη διατήρηση πολλών ΧΑΔΑ, την αποκομιδή και μεταφορά των απορριμμάτων με μεγάλο περιβαλλοντικό κόστος και, φυσικά, τελικά στην αντίδραση των τοπικών κοινωνιών. Σε σχέση μάλιστα με την πίεση από την Ευρωπαϊκή Ένωση για κλείσιμο των χωματερών -ΧΑΔΑ, η ήδη επιβαρυσμένη Αττική κατέληξε να δέχεται τα απορρίμματα και γύρω νομών, εντείνοντας το πρόβλημα, και στενεύοντας κι άλλο τα ήδη ασφυκτικά χρονικά όρια.

Ο Περιφερειακός Σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων της Αττικής αποτελεί το πρώτο βήμα, το οποίο, όμως, οφείλει σήμερα να επικαιροποιηθεί, ώστε να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα. Οι αναγκαίες βελτιώσεις αφορούν στη διαδικασία, ώστε να επιτευχθεί επιτάχυνση, εφαρμογή τελών ταφής, για να οδηγηθούμε στη μείωση των όγκων των απορριμμάτων που οδηγούνται σε ταφή, διενέργεια ελέγχων, και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων αυτών, αλλά και των στόχων της ανακύκλωσης, αντιμετώπιση του ζητήματος της ενεργειακής επεξεργασίας του κλάσματος των απορριμμάτων, διαλογή στην πηγή, δημιουργία κινήτρων στους ΟΤΑ για την εφαρμογή προγραμμάτων και την επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης, καθώς και στη θεσμοθέτηση νέου πλαισίου για την εφαρμογή νέων καινοτόμων καθαρών τεχνολογιών για την αξιοποίηση των απορριμμάτων.

Ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων σημαίνει:

Μείωση της παραγωγής απορριμμάτων, η οποία πρέπει να επιτευχθεί με την ανάπτυξη καθαρών τεχνολογιών, το σχεδιασμό και τη διάθεση στην αγορά προϊόντων που συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση των παραγόμενων αποβλήτων. Αυτό μπορεί να γίνει επενδύοντας στην έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών που παράγουν προϊόντα από τα οποία προκύπτουν λιγότερα απορρίμματα.

Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των απορριμμάτων. Χρειάζεται όμως να δημιουργηθούν συστήματα ανακύκλωσης και για τα υπόλοιπα είδη απορριμμάτων. Επιπρόσθετα, όλοι οι ΟΤΑ πρέπει να συμβληθούν με τα υπάρχοντα συστήματα ανακύκλωσης. Πρέπει να προωθηθεί από τους δήμους και τις κοινότητες της Αττικής η ξεχωριστή συλλογή των διαχωρισμένων υλικών με παροχή οικονομικών κινήτρων - αντικινήτρων. Στόχος της πολιτικής μας είναι η διαλογή στην πηγή.

Τα βιοδιασπώμενα είναι σύμφωνα με όλες τις πηγές το 60%-70% του βάρους των οικιακών στερεών αποβλήτων. Η κομποστοποίηση στην πηγή είναι σημαντική διέξοδος για την Αττική. Για αραιοκατοικημένες περιοχές ο στόχος πρέπει να είναι το 100%, πράγμα που σημαίνει μηδέν βιοδιασπώμενα σκουπίδια στους κοινόχρηστους κάδους των Δήμων-Κοινοτήτων. Πρέπει να προωθηθεί η κομποστοποίηση των βιοαποδομήσιμων σε όσο το δυνατόν μικρότερης κλίμακας συστήματα.

Στόχος της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ είναι η υγειονομική ταφή αποκλειστικά και μόνο των υπολειμμάτων (μετατροπή ΧΥΤΑ σε ΧΥΤΥ) και μόνο εφόσον οι σύγχρονες τεχνολογίες δεν μπορούν να επεξεργαστούν και αυτά. Με τον τρόπο αυτό θα ενταφιάζεται ελάχιστος όγκος απορριμμάτων. Η ταφή θα πρέπει να γίνεται με τους αυστηρότερους όρους που προβλέπει η περιβαλλοντική νομοθεσία.

Κατά περίπτωση, πρέπει να εξεταστεί η Ενεργειακή αξιοποίηση, εφαρμόζοντας τις βέλτιστες τεχνολογικές μεθόδους, χωρίς όμως να θεωρείται πανάκεια και να ακυρώνει τα ιδιαίτερα σημαντικά βήματα που αναφέρθηκαν ήδη. Με σωστή εφαρμογή μπορεί να συνδράμει στην ενεργειακή απεξάρτηση της χώρας και να μειώσει τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου.

Συστηματική παρακολούθηση (monitoring) και έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές για την ορθή και βιώσιμη διαχείριση των απορριμμάτων από τους φορείς συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης με διαφάνεια και κοινωνική συναίνεση των πολιτών.

Αντίθετα με την πολύ συγκεκριμένη πολιτική του ΠΑΣΟΚ, η πολιτική της τελευταίας στιγμής, την οποία επέλεξε η κυβέρνηση, δημιουργεί μόνο προβλήματα. Η μη τήρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας και η μη επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων αποτελεί σήμερα τον κανόνα και όχι την εξαίρεση. Η πίεση του χρόνου για παύση λειτουργίας των ΧΑΔΑ οδηγεί στη βεβιασμένη και όχι σωστή αποκατάσταση τους. Η Ελλάδα δεν έχει προχωρήσει στη θέσπιση νέου νομοθετικού πλαισίου και αυτό οδηγεί στη δημιουργία κοινωνικών και τοπικών αντιπαραθέσεων στη λογική του NIMBY (Not In My Back Yard - όχι στη δική μου αυλή).

Η Ελλάδα μπορεί και πρέπει να πάψει να είναι ο πρωταθλητής της Ευρώπης στα σκουπίδια, μπορεί και πρέπει να προστατέψει το τοπίο, τα υπόγεια νερά και να διαφυλάξει τη δημόσια υγεία. Λύσεις υπάρχουν, χρειάζονται όμως ολοκληρωμένες

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

πολιτικές και θάρρος στην εφαρμογή τους.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», 27 Μαρτίου 2009.